

Davacı vekili üst üste üç duruşma için başka mahkemelerde duruşması olduğu gerekçesi ile mazeret dilekçesi göndermiş olup, eldeki davanın duruşmasına katılmak yerine başka mahkemelerdeki duruşmalara katılmayı tercih etmesi karşısında, ... tarihli dilekçenin yargılamanın uzatılmasına matuf olduğu kabul edilerek dosya işleminden kaldırılmış, yasal süresi içerisinde de dava yenilenmemiş olduğundan, üçüncü kez yinelenen mazeret talebi hakkında yapılan değerlendirmede, dava tarihi ve yargılama süreci gözetildiğinde bir isabetsizlik bulunmadığı, üç ay içinde yenilenmediğinden davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesinin isabetli olduğu-

1. Davacı vekili tarafından davalı Maliye Hazinesi aleyhine ilk derece mahkemesi sıfatıyla Dairemizde açılan manevi tazminat davasının yapılan açık yargılaması sonucunda gereği görüldü;

DAVA: Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili hakkında Türk Silahlı Kuvvetleri Subay ve Astsubay Atama Yönetmeliği'nde subay ve astsubayların atama ilkelerine yönelik 8.maddede belirlenen ilke ve temel öğeler dikkate alınmaksızın 10 aylık bir sürede davalı idare tarafından keyfi ve hukuka aykırı şekilde 3 kez atama işlemi yapıldığını, bu durumun Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (AYİM) kararlarında da dikkate alınmadığını bu nedenle zarara uğradığını belirterek manevi tazminat isteminde bulunmuştur.

CEVAP: Davalı Maliye Hazinesi vekili HMK'nun 46. maddesi şartlarının oluşmadığını ve dava zamanaşımının dolduğunu savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Dosya kapsamından davanın ilk olarak 19/06/2013 tarihinde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na açıldığı, 03/07/2014 gün ve 2013/12 esas, 2014/4 karar sayılı ilam ile davanın esastan reddine karar verildiği, kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 13/05/2016 tarih 2016/7 esas, 2016/7 karar sayılı ilamıyla göreve dair hükümlerin 6100 sayılı HMK'nun 1.maddesi gereğince kamu düzenini ilgilendiren hükümler olduğu, bu nedenle yargılamanın her aşamasında resen dikkate alınması gerektiği gerekçesiyle bozulduğu, Hukuk Genel Kurulu'nca 22/02/2018 tarih 2017/1 esas 2018/1 karar sayılı ilam ile dava dilekçesinin görevsizlik nedeniyle reddine iş bu kararın kesinleşmesi ve talep halinde dosyanın görevli Yargıtay ilgili hukuk dairesine gönderilmesine karar verildiği davacının talebi üzerine dosyanın dairemize gönderildiği anlaşılmaktadır.

GEREKÇE: Dava, hakimlerin hukuki sorumluluğuna dayalı tazminat istemine ilişkindir.

İki kez mazereti kabul edilen davacı vekilinin 3. duruşma günü için de mazeret dilekçesi vermesi üzerine, mazeretli sayılma talebi reddedilerek HMK'nun 150/1. maddesi gereğince süresi içinde yenileninceye kadar dosyanın işleminden kaldırıldığı, takip eden üç aylık süre içerisinde de davanın yenilenmediği anlaşıldığından, davanın HMK'nun 150/5. maddesi uyarınca açılmamış sayılmasına karar vermek gerekmiştir.

H Ü K Ü M: Yukarıda yazılı bulunan gerekçelerle;

1-Davanın HMK.nun 150/5. maddesi uyarınca **AÇILMAMIŞ SAYILMASINA,**

HMK.445 - Elektronik işlemler - İçtihatlar

2-Alınması gereken 44,40-TL maktu karar ve ilam harcının peşin alınan 598,00-TL'den mahsubuna, kalan 553,60-TL'nin istek halinde davacıya iadesine,

3-Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Ücret Tarifesi uyarınca takdir olunan 4.125,00-TL maktu avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine,

4-Yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına,...” karar verilmiştir.

Kararın Temyizi:

10. Özel Dairenin yukarıda belirtilen kararına karşı davacı vekili tarafından süresi içinde temyiz isteminde bulunmuştur.

II. GEREKÇE

13. Dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK) 46. maddesine dayalı tazminat istemine ilişkindir. Özel Dairece yukarıdaki gerekçe ile davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

14. Bilindiği üzere hâkim, taraflara duruşmada hazır bulunmak, iddia ve savunmalarını bildirmek için imkân vermeli, tarafları usulüne uygun biçimde duruşmaya davet etmelidir. Fakat tarafların kendilerine tanınan bu imkâna rağmen duruşmaya gelme zorunluluğu bulunmamaktadır. Ceza usulündekinin aksine hukuk davalarında taraflar zorla (ihzaren) duruşmaya getirilemez. Hukuk davalarında duruşmaya gelmemenin müeyyidesi dava dosyasının işlemden kaldırılması veya gelmeyen tarafın yokluğunda yargılamaya devam edilmesidir (Kuru. B.: Hukuk Muhakemeleri Usulü. 6. Baskı. İstanbul 200, C:IV, s. 4057).

15. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 141/son maddesi hükmüne göre “Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir”.

16. Yine, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK) 30. maddesi gereği hâkim, yargılamanın makul süre içinde ve düzenli bir biçimde yürütülmesini ve gereksiz gider yapılmamasını sağlamakla yükümlüdür. Madde gerekçesinde belirtildiği üzere bu düzenleme ile yargılamanın gecikmeye meydan vermeden, düzenli ve en az masrafla yapılması amaçlanmıştır.

17. Anılan Kanun’un 150. maddesine göre usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflar, duruşmaya gelmedikleri veya gelip de davayı takip etmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dosyanın işlemten kaldırılmasına karar verilir (m.150/1). İşlemten kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay içinde yenilenmeyen dava, sürenin dolduğu gün itibarıyla açılmamış sayılır ve mahkemece kendiliğinden karar verilerek kayıt kapatılır. Geçerli bir özrü olmaksızın duruşmaya gelmeyen taraf, yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemez (m.150/2). İşlemten kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay içinde yenilenmeyen davalar, sürenin dolduğu gün itibarıyla açılmamış sayılır ve mahkemece kendiliğinden karar verilerek kayıt kapatılır (m. 150/5).

HMK.445 - Elektronik işlemler - İctihatlar

18. Duruşma günü oturuma katılma imkânı olmayan taraf buna ilişkin mazeretini bildirip belgeleyerek, duruşmanın ertelenmesini isteyebilir. Bu isteği kapsayan dilekçenin HMK'nın 445. maddesi gereğince elektronik ortam olan UYAP üzerinden duruşma saatine kadar gönderilmesi mümkün olup ayrıca fiziki olarak gönderilmesi gerekmez. O hâlde, HMK'nın 150. maddesi kapsamında duruşma tayin edilerek usulüne uygun şekilde davet edilmiş olan taraflardan yalnız biri duruşmaya katılırsa, gelmeyen tarafın geçerli mazeret gönderip göndermediği, gerekli masrafin karşılanıp karşılanmadığı incelenmeli, gelen tarafın bu mazeret dilekçesine karşı beyanına göre, gerekli değerlendirme yapılmalıdır.

19. Yukarıda yer alan hükümler birlikte değerlendirildiğinde; davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması biçiminde açıklanan temel ilke çerçevesinde, davacının duruşmaya katılmama gerekçesi geçerli bir özür (mazeret) olarak kabul edilebilir ise yargılamaya devam edilmeli ve dosya işleminden kaldırılmamalıdır.

20. Bununla birlikte geciken adaletin adaletsizlik olduğu düşünülerek davaların uzamasını veya uzatılmak istenmesini engellemek üzere getirilen usul kurallarının kanunun amacına uygun olarak kullanılması gerekir. Bu doğrultuda hâkim tarafın mazeret talebini değerlendirirken objektif birtakım ölçülere başvurmak zorunda olduğundan, duruşmanın ertelenmesini gerektirir mazeretin ne olduğu ilgisince açıkça ortaya konulmalı ve bu mazeretin haklılığını, geçerliliğini ispat yönünde bilgi ve belgeler mahkemenin takdirine sunulmalıdır.

21. Bu açıklamalar kapsamında somut olay incelendiğinde; eldeki dava 19.06.2013 tarihinde açılmış olup, Hukuk Genel Kurulunun ilk derece mahkemesi sıfatıyla verdiği kararın Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından görev nedeniyle bozulması üzerine dosya Yargıtay 4. Hukuk Dairesine gönderilmiştir. Dairede ilk derece mahkemesi sıfatıyla yargılamaya devam edilmiş, tensip tutanağı ile ön inceleme duruşmasının Hukuk Genel Kurulunca yapılarak uyuşmazlık nedenlerinin belirlenmiş olması nedeniyle delil olarak gösterilen Askeri Yüksek İdare Mahkemesi dosyasının onaylı örneğinin istenmesi için müzekkere yazılmasına, ayrıca taraflara dava ve cevap dilekçelerinde dayandıkları hâlde sunmadıkları delilleri varsa sunmaları için iki haftalık kesin süre verilmesine karar verilmiştir. Devam eden yargılama sürecinde dört ayrı duruşma günü verilmiş, ancak davacı vekili duruşmaların tamamına başka mahkemelerde duruşmaları bulunduğundan bahisle mazeret dilekçesi göndererek katılmamıştır. Dairenin 09.10.2018 tarihinde yaptığı ilk oturuma davacı bizzat katılarak beyanda bulunmuş, Dairece vekilinin mazereti kabul edilerek duruşma 22.01.2019 tarihine bırakılmıştır. Bu tarihte yapılan duruşma ile bir sonraki 05.03.2019 tarihli duruşmalarda da davacı vekilinin mazereti kabul edilerek, dördüncü duruşma günü olarak 18.06.2019 tarihi belirlenmiş, davacı vekili bu duruşma için de farklı mahkemelerde duruşması bulunduğunu belirterek yargılamanın ileriki bir tarihe ertelenmesi isteği ile 17.06.2019 tarihli mazeret dilekçesini göndermiştir. Yapılan duruşmada ise davalı Hazine vekili bu kez mazeretin yargılamayı uzatmaya matuf olduğunu beyan ederek reddi ile davayı takip etmediklerinden dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiş; Dairece de aynı gerekçelerle dosya işleminden kaldırılmış ve üç ay içinde yenilenmediğinden 19.09.2019 tarihinde davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiştir.

HMK.445 - Elektronik işlemler - İçtihatlar

22. Görüldüğü üzere, davacı vekili üst üste üç duruşma için başka mahkemelerde duruşması olduğu gerekçesi ile mazeret dilekçesi göndermiş olup, eldeki davanın duruşmasına katılmak yerine başka mahkemelerdeki duruşmalara katılmayı tercih etmesi karşısında, Özel Dairece 17.06.2019 tarihli dilekçenin yargılamanın uzatılmasına matuf olduğu kabul edilerek dosya işleminden kaldırılmış, yasal süresi içerisinde de dava yenilenmemiştir. Özel Dairenin üçüncü kez yinelenen mazeret talebi hakkında Anayasanın 141/son maddesi ile HMK'nın 30. maddesi kapsamında yaptığı bu değerlendirmede, dava tarihi ve yargılama süreci gözetildiğinde bir isabetsizlik bulunmamakta olup, usul ve yasaya uygun olduğu tespit edilen Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla verdiği kararın onanması gerekmiştir.

III. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla verdiği kararın ONANMASINA,

Harç peşin alındığından harç alınmasına yer olmadığına,

6217 sayılı Kanun'un 30. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen "Geçici Madde 3" atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 440/III-1. maddesi uyarınca karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere, 05.04.2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

HGK. 05.04.2022 T. E: 2020/4-56 , K: 438